

Dějiny Obchodní akademie Prostějov

I. Od založení do roku 1900

Myšlenka založit v Prostějově vyšší školu obchodní se zrodila již v roce 1892. Tuto ideu inicioval zejména klub samostatných českých obchodníků v Prostějově, který podal 27. listopadu 1892 městské radě žádost o zřízení obchodní akademie. Výnosem ministerstva z 24. listopadu 1893 bylo sděleno, že se zásadně zamítá označení nově zřizovaných obchodních škol jako akademie a současně byly určeny podmínky, které musel nový ústav splňovat. Školní odbor pak vypracoval učební osnovu a organizační statut. 14. dubna 1894 byla podána opětovná žádost na ministerstvo se všemi připojenými návrhy. V červnu téhož roku byla žádost ministerstvem schválena a již 16. června 1894 byl vypsan konkurs na místo ředitele. Místo **ředitele** bylo uděleno **Hugovi Raulichovi** z Prahy na schůzi kuratoria 23. července 1894. Kuratorium se poté staralo, aby byla škola, zejména v počátcích, všemožně podporována a snažilo se jí zajistit slibnou budoucnost.

První léta byla škola umístěna v přízemí budovy české zemské vyšší reálné školy. Kuratorium poté vybralo vyučující, mezi kterými byli i učitelé české zemské reálky. **18. září 1894** pak **začalo vyučování** Vyšší školy obchodní v Prostějově. Do 1. ročníku se zapsalo celkem 71 žáků. Každý žák musel platit školné. To činilo 100 zlatých za rok. Později však byla zřízena stipendijní výpomoc pro méně majetné žáky s dobrým prospěchem. Z důvodu nedostačujících učebních prostor byla 31. ledna 1896 předložena obecnímu zastupitelstvu žádost na **stavbu nové budovy**. Návrh budovy vytvořil architekt Čeněk Venclík. 3. července 1896 byla žádost schválena spolu s rozpočtem na stavbu. Místem pro výstavbu byla zvolena Palackého třída, která patřila ke klidnější části města. Veškeré práce probíhaly podle plánu a 15. září 1897 byla nová budova školy převzata do vlastnictví obce a odevzdána k užívání. Dvoupatrová budova byla vystavěna v renesančním stylu, vyzdobena rizalitem, sgrafity, korintskými sloupy a velkými okny. Pod kopulovitou střechou krytou francouzskou břidlicí se nacházel zlatým plastickým písmem název ústavu. Vnitřní prostory byly také ve stylu renesančním. Budova byla označena za novou ozdobu města Prostějova. Kuratorium vyšší obchodní školy se také zasloužilo o vznik spolku na podporu chudého žactva. Stanovy byly schváleny 26. února 1900 a poskytl finanční podporu několika studentům. Důležitou změnou tohoto období se stala přeměna trojtřídní vyšší školy obchodní na **čtyřtřídní obchodní akademii**. Stalo se tak 16. června 1900 výnosem ministerstva kultury. Ministerstvo rozšiřovalo obchodní školy o čtvrtý ročník kvůli nedostatečnému počtu týdenních vyučovacích hodin, které nestačily obsáhnout rozsáhlou vyučovací látku.

II. Dějiny ústavu od roku 1901 do vypuknutí první světové války

O studium na obchodní akademii rostl zájem. Kvůli přijímacím podmínkám však stále nebylo snadné být ke studiu přijat. Velmi významnou událostí se stalo otevření studentského konviktu pro studující na obchodní akademii. O zřízení internátu se uvažovalo již od roku 1897, nebyly k tomu však vhodné podmínky. Kuratorium proto stále hledalo možnosti k výstavbě vlastní budovy internátu. Obchodní akademie také uspořádala od října 1903 do února 1904 kurz pro vzdělávání učitelů na pokračovacích školách obchodních. Účelem tohoto kurzu bylo vyškolit učitele obecných, měšťanských a pokračovacích škol v nejdůležitějších oddílech obchodních

věd. V následujících letech zde proběhly i další kurzy, například účetní kurzy pro samostatné živnostníky, kurzy pro oděvní průmysl, stolařství, zámečnictví, pekařství, obuvnictví a další. Od roku 1908 pak na četné žádosti byly zřízeny odborné jednorocní kurzy rozdělené na mužské a ženské. Jednalo se v podstatě o **pomaturitní kurzy**, které poskytovaly odborné obchodní vzdělání.

V roce 1903 byla výnosem ministerstva kultu a vyučování upravena učební osnova tím, že do povinných předmětů byla zařazena francouzština, angličtina a ruština. V roce 1903 se započalo se **stavbou internátu** na rohu Kravařovy a Blahoslavovy ulice, nedaleko budovy obchodní akademie. Usnesením obecního zastupitelstva z 16. února 1906 bylo rozhodnuto, aby byl zbytek staré jednopatrové budovy sousedící s internátem zbořen a aby na jeho místě bylo přistavěno nové křídlo internátní budovy. Nacházela se zde i kuchyně s jídelnou, studovna, šatna a nová koupelna. O svatodušních svátcích roku 1907 se poprvé konal **sjezd** všech dosavadních **absolventů** Obchodní akademie v Prostějově. Sjezd byl velice úspěšný, dohromady se jej zúčastnilo 230 absolventů.

Obchodní akademie disponovala také velice dobře vybavenou chemickou laboratoří. Fungovala jako technický pokusný ústav pro cukrovarnický, kvasný a tukový průmysl. Dokonce jí bylo uděleno ministerstvem veřejných prací právo vydávat osvědčení s platností veřejných listin.

III. Obchodní akademie v období první světové války

Vypuknutí první světové války v roce 1914 postihlo i prostějovskou obchodní akademii. Po vyhlášení všeobecné mobilizace 31. července 1914 bylo několik členů učitelského sboru, ale i studentů povoláno nastoupit vojenskou službu. Z důvodu úbytku žáků i učitelů byly sníženy počty vyučovacích hodin v 1. ročníku obchodní akademie, dvoutřídní dívčí obchodní školy, ale i v pokračovací škole obchodní. V tomto období obchodní akademii postihla existenční krize. K vydržování ústavu chyběly peníze. Po červnových odvodech pak nezůstalo téměř žádné postupující žactvo do vyšších ročníků a začalo se vážně uvažovat o dočasném uzavření ústavu na jeden rok. Naštěstí se městské radě podařilo opatřit potřebné množství hotovosti k uhrazení všech nákladů a obchodní akademie mohla dále pokračovat ve své činnosti.

Ve školním roce 1915/1916 byly otevřeny všechny čtyři třídy obchodní akademie, obě třídy dvoutřídní dívčí obchodní školy i pokračovací škola obchodní. Téměř do všech předmětů byly zařazeny pasáže věnované válečným a vojenským záležitostem. Konec války v roce 1918 přinesl konečně klid, mír a svobodu. Učitelé i žáci obchodní akademie prožívali nezapomenutelné dny čistého nadšení, radosti a nadějí. Zároveň ústav oslavil ve školním roce 1918/1919 své pětadvacáté výročí vzniku.

IV. Obchodní akademie v období první a druhé republiky

Po válce se největším problémem staly peníze. Všeobecným zvýšením cen vzrostly výlohy spojené s provozem ústavu. První změna ve vedení ústavu přichází v roce 1920. Ředitel Hugo Raulich byl na vlastní žádost ustanoven státním ředitelem Obchodní akademie v Uherském Hradišti. Jeho místo prozatímně nahradil profesor **Josef Konvička** až do jmenování nového ředitele. Tím se stal **Ing. Oldřich Koldovský**, který přišel z Obchodní akademie Kolín.

Výnosem ministerstva školství ze 7. února 1920 bylo ústavu uděleno právo konat maturitní zkoušky. Tyto zkoušky byly fakultativního rázu a skládaly se z písemné a ústní části. První zkoušky dospělosti se zúčastnili čtyři žáci.

V březnu 1921 proběhla na obchodní akademii inspekční kontrola. Na doporučení inspektora byl obecnímu zastupitelstvu předložen návrh na přístavbu třetího poschodí budovy ústavu. Tím by se rozrostl počet učeben o dalších pět, včetně menších kabinetů. Návrh byl schválen obecním zastupitelstvem i ministerstvem školství a národní osvěty.

Deset let od založení samostatného Československého státu proběhly v Prostějově oslavy tohoto výročí. Profesorské sbory čtyř místních středních škol, gymnázia, obchodní akademie, reálky a reálného gymnázia, uspořádaly veřejné tělocvičné vystoupení. Jednalo se zejména o gymnastiku, běh, štafetu a házenou.

Další změna ředitelského křesla na sebe nenechala dlouho čekat. V březnu 1933 odešel z ústavu Ing. Oldřich Koldovský na své nové působiště do Hradce Králové. Jeho funkci převzal **Jozef Fischer**, státní ředitel obchodní akademie v Košicích. V roce 1934 obchodní akademie oslavila své 40. výročí vzniku. K oslavám této události byl svolán další sjezd všech absolventů tohoto ústavu. Oslavy trvaly dva dny, během kterých proběhl bohatý program. Sjezd absolventů k 40. výročí založení ústavu zaznamenal nebývalý úspěch. Na akci se sjelo přes 600 účastníků. Poslední událostí tohoto období je opět změna ve funkci ředitele ústavu. Tím byl s platností od 1. července 1937 rozhodnutím prezidenta Československé republiky jmenován **Vladislav Štverák**. Ve své funkci setrval až do konce druhé světové války.

V. Škola v období druhé světové války

Již v roce 1938 bylo několik profesorů obchodní akademie povoláno mobilizačním rozkazem do vojenské služby. Bylo proto nutné provést jistá omezení ve vyučování. Ta však netrvala dlouho, pouze několik měsíců, neboť se mobilizovaní profesori postupně vraceli ke svému povolání. V květnu 1939 uspořádala škola v rámci přeškolení vojenských gážistů živnostensko-obchodní kurzy pro vojenské gážisty. Účelem kurzů bylo umožnit vojenským gážistům přechod k civilnímu povolání. V tomto období se také začíná jednat o dalším rozšíření budovy obchodní akademie, tedy o zakoupení pozemků pro přístavbu. Což se také stalo. V březnu 1940 bylo zadáno prostějovskému architektovi Antonínu Navrátilovi vypracovat náčrty pro přístavbu a přestavbu budovy. Přístavba tedy musela být odložena kvůli zákazu ministerstva.

Ředitel Štverák byl v roce 1941 vyzván policejním úřadem města Prostějova, aby byly všechny třídy po ukončení školního roku vyprázdněny a byly k dispozici pro různé případy. Byly také zakázány jakékoli akce, tradičně pořádané v březnu k výročí narození T. G. Masaryka a 28. října k výročí založení Československého státu. Třídní učitelé byli vybídnuti k tomu, aby vychovávali své žáky k oddanosti k Říši, k úctě k Vůdci a říšskému kancléři, k německému národu a jeho symbolům. Zároveň byli učitelé německého jazyka upozorněni, aby byl hlavní důraz kladen na konverzace v němčině a měli omezit zbytečné překládání do českého jazyka. Ve vyšších třídách se měla při vyučování používat pouze němčina. Ta se začala promítat i do dalších předmětů. Při probírání látky byli žáci seznámeni s německými odbornými výrazy například v matematice, obchodních naukách, zeměpise, podnikatelské výchově a dalších.

Učitelé měli také žáky poučovat o postavení německého národa ve světě a jeho důležitých osobnostech.

V roce 1943 došlo k uzavření obchodní akademie, které trvalo až do konce války. Žáci i profesori byli nasazeni do práce nebo na pracovní úřad. Do budovy školy byla přesunuta měšťanská škola z Husova náměstí a některé třídy živnostenské učňovské školy. Budova se pak musela vyklidit 1. února 1945 a obsadilo ji německé velitelství pro opevňovací práce. Po osvobození byla škola dočasně využita jako nemocnice pro československé vojáky. Vyučování začalo až 22. května 1945 a probíhalo v budově tkalcovské školy ve dvou místnostech. První poválečné maturity se konaly v září téhož roku. Ředitel Štverák byl přeložen na obchodní akademii v Teplicích a dočasně jej vystřídal PhDr. Antonín Dostál.

VI. Obchodní akademie v letech poválečných až do roku 1990

Práce s uvedením ústavu do normálního chodu byly poměrně obtížné. I přesto, že škola utrpěla v porovnání s ostatními školními budovami relativně málo, stále bylo potřeba mnoho opravných a úklidových prací. Němci zde přistavěli nové zdi, udělali mnoho děr ve zdech, natahali mnoho kabelů a celkově velmi zašpinili budovu. Místnosti se musely vymalovat a vydezinfikovat. K úpravě omítky, nátěru oken, dveří a tabulí a dalším opravám, došlo z finančních důvodů až později.

Ředitelské místo obsadil od 1. října 1946 **Ferdinand Šternberský**, který se na této pozici však příliš dlouho neudržel. O tři roky později odešel do výslužby a nahradil jej **Mojmír Švarc**. V roce 1946 se konal sjezd abiturientů, který byl poměrně úspěšný, hlavně díky nově založenému Spolku absolventů obchodní akademie. Při sjezdu byla v prvním patře odhalena pamětní deska padlým a umučeným profesorům a absolventům, kteří položili život za vlast ve druhé světové válce. Od stejného roku byla obnovena tradice oslav výročí narozenin prezidenta Tomáše G. Masaryka.

Začala se také projednávat plánovaná přístavba. Obchodní akademie se měla rozrůst o tělocvičnu pro své žáky. Škola totiž musela využívat do té doby místní sokolovnu. Tělocvična byla zařazena do pětiletého budovatelského plánu. Prozatím byl pouze upraven pozemek v sousedství školy na letní školní hřiště.

S nástupem komunistické strany na radnici se postupně měnila politická atmosféra města, ale i situace na ústavě. Od školního roku 1949/1950 byl změněn název školy na Vyšší hospodářskou školu a dvouletou hospodářskou školu. Rozhodnutím Krajského národního výboru v Olomouci bylo při Vyšší hospodářské škole v Prostějově zřízeno Sdružení rodičů a přátel školy (SRPŠ). Podnět k tomuto zřízení dal profesorský sbor a Spolek pro podporu chudých studujících na OA v Prostějově, který tuto funkci plnil doposud a splynul tak s tímto sdružením. Jméno spolku bylo převedeno na SRPŠ.

Učitelé měli své žáky vychovávat k budování komunismu, vštěpovat jim uvědomělou kázeň a komunistický poměr k učení a k práci, pěstovat lásku k socialistické vlasti a oddanost k Leninovi a Stalinovi. Přitom měli sami být žákům vzorem. Žáci obchodní akademie se zapojili do budovatelského úsilí četnými brigádami, zejména v zemědělství. Pomáhali při sběru brambor, sklizni řepy, ničení plevelů, účastnili se různých prací v kabinetech, sbírkách a

knihovnách, pomáhali při sadbě nových stromů. Brigád se účastnili i někteří profesori. 31. prosince 1950 byla ukončena činnost kuratoria. Poslední schůze se konala v lednu 1951.

Na škole byla nově zřízena pobočka SČSP (Svaz československo-sovětského přátelství), která začala svou činnost v roce 1951. Ta také slíbila výpomoc v podobě 1000 brigádnických hodin ve volném čase na úpravě školního hřiště, které stále pokračovalo i v roce 1953. Při ústavě byla také zřízena pobočka Svazarmu. Ve školním roce 1955/1956 byl při škole otevřen první ročník večerní školy a následující rok dálkové studium, nižší studium dvouleté a tříletá nadstavba.

Od roku 1961 byla škola opět přejmenována, a sice na Střední ekonomickou školu a dvouletou ekonomickou školu. Byl jmenován nový ředitel ústavu. V roce 1963 se jím stal **František Kučera**. Jeho styl řízení však nevyhovoval pedagogickému sboru, který sepsal petici požadující jeho odstoupení z funkce. Podařilo se to v roce 1967, kdy do vedení ústavu nastoupil **Ing. Ladislav Otáhal**, který tehdy působil jako zástupce ředitele.

Vstupem okupačních vojsk do Československa v roce 1968 nastala doba normalizace. Dosavadní ředitel byl přinucen odstoupit ze své funkce a v roce 1970 jej nahradil **Ing. Zdeněk Jirák**. Do konce období normalizace se v ředitelském křesle vystřídali ještě dva pánové, **Vladislav Kozok** a **Ing. Pavel Sekanina**. Pedagogický sbor musel absolvovat různá politická školení, veřejné schůzky KSČ, školení Socialistického svazu mládeže, závazková hnutí. Museli být také povinnými členy SČSP. Osvobozením v roce 1989 skončilo období beznaděje, poslušnosti, mlčení a formalizmu. Na škole se začaly prosazovat odborné předměty, výuka cizích jazyků a výrazným způsobem vzrostly nároky na kvalitu výuky. Novým ředitelem školy se od roku 1990 stal **Mgr. Vladimír Vláčil**.

VII. Obchodní akademie v současnosti

Obchodní akademie Prostějov stále zaujímá velmi důležité místo v prostějovském školství. Patří vedle gymnázií k nejžádanějším školám v Prostějově. V roce 2012 vystřídala v ředitelském křesle Mgr. Vladimíra Vláčila **Ing. Eva Lošťáková**. Ta se svým nástupem zrealizovala ve škole pár změn. Na základě požadavků z praxe a zájmu žáků byla rozšířena nabídka vzdělávání.

V současné době tak škola nabízí čtyřleté denní studium oboru Obchodní akademie s různým druhem zaměření. Jedná se o rozšířenou výuku odborných předmětů z oblasti účetnictví a daní, cestovního ruchu či bankovníctví a pojišťovnictví. Pro zpestření výuky škola organizuje exkurze do firem a bank a zprostředkovává besedy s odborníky na nejrůznější témata. V roce 2013 činil počet žáků 240. Škola se pravidelně účastní několika druhů soutěží. Jedná se zejména o sportovní soutěže, olympiády v anglickém a německém jazyce, odbornou soutěž obchodních akademií Ekotým či soutěž v účetnictví Má dáti dal a další. Neméně důležité jsou také soutěže v psaní na klávesnici a zpracování textu, ve kterých se její studenti pravidelně umisťují na předních příčkách vítězů. V letošním roce oslaví **Obchodní akademie Prostějov své 125. výročí založení**.

Čerpáno z bakalářské práce Mgr. Jakuba Kvasničky *Dějiny středního školství v Prostějově v kontextu historického vývoje města*

Publikováno se souhlasem autora